

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrti-stopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

V Ljubljani, 25. januarja.

Kranjski državni poslanci so dobili denes dopis od predsedništva državnega zbora, po katerem so povabljeni najdalje v 14 dneh svoje sedeže v državnem zboru zasedati ali se opravičiti, zakaj da ne morejo priti. Ako bi se pa v 14 dneh ne prikazali v državnem zboru ali ne opravičili svoje nenazočnosti, izgube svoje mandate. — Slavno predsedništvo naj čaka 14 dni in še dalje, slovenskih poslancev menda v tem državnem zboru ne bode pričakalo. A morebiti po direktnih volitvah? Kajti brž, ko naši poslanci izgube mandate, bodo se zasilne direktne volitve na Kranjskem razpisale. Tako nam vedó povedati vsi ustavoverni listi od „N. F. P.“ počenši do pritlikovega ljubljanskega „Tagblatt“-a, kateri pravi, da je deželni predsednik grof Auersperg že vse uredil in pripravil, da se brez zamude vrše zasilne direktne volitve na Kranjskem.

Mi ne vemo, je-li tudi ministerstvo tega mnenja; dozdeva se nam celó, da za take odločne korake nema pravega poguma. Pa dajmo, da se razpišejo volitve. Mar res upajo nemškutarji, izvzemši poslanca za veliko posestvo, kateri itak ostane, v kmetskih občinah zmagati?

Vladni listi se pri tem žuganji s posilnimi direktnimi volitvami delajo kakor da bi imeli bog ve kako šibo za nas v rokah. Ali — ako se stvar pogleda natančneje, so te volitve „za silo“ res pravo pravcato kisló jabelko, v katero vlada ne ugrizne rada a

ugrizniti mora, če tudi naprej ve, da je ne čaka nič dobrega iz tega.

Treba bode namreč delegacije voliti. V delegacije volijo, kakor znano, državni poslanci ene dežele sami izmed sebe. Iz Kranjskega sedi v tem rajhsratu sam gospod Turn iz velikega posestva. Ne gre prav dobro, da bi Turn sam izmed sebe in sam sebe volil za uda delegacije in njegovega namestnika, da si bi pri znani taktiki, brezobzirnosti in absurdnosti ustavoverskega klikovanja to ne navadno ne bilo. Zato bodo morda res skušali po posilnih direktnih volitvah na Kranjskem kaj doseči. Kak bode izid?

V kmetskih občinah ničesa. To so že zdavnaj sprevideli; ko bi ne bili, razpisali bi bili že prej volitev za sedež dr. Zarnika, ki se državnega zborovanja nij hotel udeležiti. A boječi se blamaže tega nijso storili.

Tudi kar se tiče mest na deželi, nas nij strah, da smaga narodna stranka. To nam so dokaz zadnje srenjske volitve v Novem mestu, kjer kljub vsem naporom c. kr. uradnikov nemškutarji nijso nič opravili, da si ravno se je po ustavovernih časopisih zadnji čas veliko vedelo poročati, kako naša narodna stranka razpada in kako ustavoverni element pridobiva.

Ker je veliko posestvo s Turnom „vredno“ že zastopano, torej v tej kuriji posilne volitve nij treba, ostaje nemškutarjem še samo poslednji up Ljubljana. Tukaj morejo enega poslanca ujeti, ako na c. kr. uradnike in penzjoniste z vsem liberalnim pritiskom de-

lajo. A celo za Ljubljano bode prej boj med nami in pri dobri in vsestranski agitaciji moremo i tu zmagati.

V najboljšem slučaju dobodo torej enega poslanca več, in ta ustavovere ne bode rešil. Poleg tega pa bodo imeli zaznamovati pobitje na vseh drugih linijah.

Vendar pak je treba, da so naši sonarodnjaki po vsej deželi že zdaj pozorni, delavni in na morda bližnjo borbo popolnem pripravljeni tem bolj, ker vladni listič naznanja, da je tudi vlada pripravljena. Le ako smo delavni in neumorni smo nepremagljivi.

Politični razgled.

Notranje dežele.

Češki narod se ustavlja z vso svojo znano eneržijo volilni reformi, in monstre-peticija do cesarja, katera se sedaj po vsem Češkem in Moravskem podpisuje, bode res veličanska demonstracija in najsijajniši dokaz edinosti vsega češkega naroda, kadar gre za narodne pravice. „Pokrok“ in „Narodni Listy“ prinašajo telegrame od vseh strani, Češko-Moravskega; in skoro ne bode okraja, iz katerega bi se že dosedaj ne oglašali zastopi mest, okrajev in občin. Čehi gledajo pogumno v prihodnost, ker dobro vedo, da so eden najvažnejših faktorjev za obstanek Avstrije.

Tem manj poguma *ustavoverni* listi kažejo. „N. Fr. P.“ sicer dan za dnevom zagotavlja svoje verne, da naj bodo brez strahu, a jej sami se bere iz vsake vrste skrb in strah, da bi vendar krona v poslednem tre-

Listek.

Ivan Erazem Tatenbah.

Izviren historičen roman iz slovenske zgodovine.
(15. nadaljevanje.)

Simon Stupan je debelo gledal čuvši to obtožbo. Pač se je bal velikega sodnika iz Celja, a ravno tako se je takoj spomnil, da je Tatenbahov sluga in zdaj njegov pooblaščenec. Zato je Pavlu Ahacu možato govoril:

„Mi že vemo kaj delamo. Moj gospodar gospod grof ima pravico svoje nezveste služabnike kaznovati kakor hoče. In ta Ribelj je velike prevare storil v prodajanji lesa iz gozdov; on je malopridnež, zato ga kaznujemo.“

„Čast visokorojenemu grofu,“ — odgovori Pavel Ahac — „ali vsi smo pokorni cesarju in tak mož, kakor je gospod Ribelj, mora preslišan in sojen biti. O grofu se marsikaj govori, kar cesarju morda ne bi bilo všeči — jaz vsega tega ne verjamem — ali povejte mu, da želimo stvar preiskati. In jaz sam bi rad denes z Ribljem govoril.“

„Kaj, o grofu Tatenbahu se govori?“ vpraša Stupan hud, a vendar bled.

„Nič hudega nijsem hotel reči — pravi sodnik. „Ali o Riblji ne morem verovati, da bi bil v gozdih pregrešil se. Tu morejo tudi drugi stvari biti, ali pa nijso. Jaz bi se rad prepričal. In ko bi bil grof tukaj, gotovo bi mi to dovolil.“

Oskrbnik Stupan je bil tu v zadregi. Poznal je oblast celjskega sodnika in samovoljno mogočnost Tatenbahovo, ter svojo odgovornost. Vendar nij dolgo dvomil, kaj mu je storiti.

„Brigajte se vi za svoje Celjane in druge lopove“, rekel je, „tukaj pri nas nemate ničesa iskati. Mi bodemo svoje pregrešnike že izdali vam tačas, kadar se nam bode dobro zdelo. Jaz ničesa ne rečem, kadar grof pride, potem boste slišali.“

Sodnik Pavel Ahac vstane in pravi: „S teboj se ne bodem prepiral. Drugič bomo govorili.“

Precej potem odide.

Simon Stupan mrmra: kako so ti mestni gospodje ošabni in prevzetni. Da bi prišel čas, ko bodemo poračunili tudi z njimi.

A vendar ga je stvar pekla. Višji cesarski sodnik je izrekel besede, ki so kazale,

da o Tatenbahu več sluti nego je prav. In da se zanima za Ribljo, kateri prav za prav tudi po njegovem prepričanju nij po pravici zaprt, — to se mu nij vse varno zdelo. — Zato še tisto popoldne osedla konja in sam odjezdi k grofu.

Trinajsto poglavje.

Na treh kraljev dan leta 1670 je dajal grof Erazem Tatenbah na svojem gradu Fräistajn pri Poljskavi med Mariborom in slovensko Bistrico veliko pojedino. Povabil je bil najodličnejše plemenitaše iz slovenskega Štajerja na gostje.

Ker se je odločilni čas bližal in je bil tudi Tatenbah pripravljen in bolj nego kedaj odločen, hotel je tukaj tudi svoje tovariše in soplemenitnike za stvar vneti, dasi jim je nij mogel po celem razkriti, ker to se mu je nepotrebno zdelo. Cel svoj in svojih rodoljubnih hrvatskih zaveznikov črtež razložiti po planu nij smel. Vsi so namreč računili na zadnji trenotek in so svoje delovanje sistematično tako nalóžili, da so samo tla pripravljali, zaupajoči, da bode iskra, kadar je ukresana, vse v plamen užgala. V tem smi-

nutku ne delala ovir. Sedaj se hlini Poljakom, obljubovaje jim zlate gradove, ako opusté opozicijo; če ne, pa jim žuga z Rusini. Še celó z dunajsko rastavo se taži, da zavoljo nje cesar ne bo hotel premeniti ministerstva ter uzročevati vladne krize. Mi pa menimo, da v prvi vrsti stoji blagor narodov in ne židovski Dunaj, ki je s svojo korupcijo zakrivil vso nesrečo Avstrije.

Poljska delegacija na Dunaji se baje pridno posvetuje s češkimi delegati in drugimi federalisti in je trden sklep storila, stopiti iz državnega zbora, kakor hitro pride volilna reforma na vrsto.

Tudi **dalmatinski** državni poslanci so, kakor „Narodni list“ iz Zadra poroča, res sklenili, se upeljavi direktnih volitev ustavljajo in državni zbor zapustiti, ako ministerstvo predloži volilno reformo. Tedaj opozicija povsod; in krona? — se dosedaj še nij odločila na nobeno stran. Naj bi v tem imenitem trenutku imela pred očmi vse narode in vso Avstrijo!

Vnanje države.

V **Petrogradu** biva sedaj poslanec perzijski Mirza Malkom-Khan, da naznani prihod svojega vladarja, šaha perzijskega, kateri bode spomladi čez Astrakan po Volgi tje prišel. Iz Petrograda bode neki šel dalje na Dunaj, v Berlin, Pariz, London, Rim in čez Carigrad domov. Rusija se bode pogajala z njim tudi v kupčijskih zadevah; perzijska vlada je dala namreč angleški družbi Rocherjevi dovoljenje, da izdela vse železnice v Perziji, posebno pa 230 milj dolgo črto od enzeliškega zaliva pri kaspiškem morju čez Koswin, Teheran, Siras do Bender-Bušira pri perzijskem zalivu. Zato hoče tudi ruska vlada izdelati svoje železnice iz Baku v Rostov in iz Tiflisa v Poti, ter črto čez Baku takoj do enzeliškega zaliva podaljšati, kakor hitro omenjena angleška družba svojo črto delati začne. Tako bode Rusija v kratkem času po najkrajšem in najugodnejšem potu zvezala črno morje s kaspiškim, ter svojo kupčijo v onih krajih, ki že sedaj na milijone rubljev iznaša, še povzdignila.

„N. fr. Presse“ svari Avstrijo pred zvezo z Anglijo, ker politika angleške vlade nij zanesljiva, ter utegne Avstrija sama ostati na cedilu, kakor lani pri vprašanji glede črnega morja. Rusija je tudi sedaj vse drugače pripravljena, kakor leta 1854. Na kaspiškem morju ima 17 parnikov in 12 ladij z jadri, celo na aralskem jezeru imajo Rusi že 6 parnih ladij. Pa tudi na vzhodnem morju Rusija za svojimi nepremagljivimi morskimi trdnjavami s svojo floto 28 oklepnih ladij,

slu je delal tudi Tatenbah na tem zgodovinsko znamenitem gostovanji v Fraistajnu.

Vseh tukaj zbranih spodnje štajerskih plemenitašev imen nam zgodovinska kronika nij ohranila. Pač pa iz zanesljivih historičnih pisem znamo, da so bili nazoči veljavni možje kakor Volk Kristofer, Kristjanis Firstenberga, Žiga Friderik z Grotenau-e in dr.

Vina se je pilo po stari navadi naših prednikov mnogo. In pri vinu so govorili mnogo možato besedo. Da nemško vladanje na Dunaji ne velja dosti, da bi to in ono moglo bolje biti, da bi posamezne dežele mogle in morale boljše samostalnost imeti, kakor jo dovoljujejo ministri cesarja Leopolda I., o tem so bili vsi edini.

In na podlogi tega je Tatenbah čašo vzdignil na spomin celjskih grofov, kateri so znali svojo samostalnost z mečem v roci braniti in kateri so kot „vojvode vseh Slovencev“ raztegnili svoje gospodstvo črez južno Štajersko, Kranjsko in Koroško; spominjal je hrabrih Ogrov in Hrvatov, kateri od nekdanj svojo državo in svoj narod branijo. In cela skupščina mu je pritrdjevala. (Dalje prih.)

med temi 14 fregat prvega reda in 125 parobrodov lahko mirno čaka vsacega napada.

V peticijskem odseku **francoske** narodne skupščine je rekel Thiers, da on prevzame odgovornost za prognanje princea Napoleona. Znani odbor trideseterih se še vedno posvetuje, ali bi pustil Thiersa v narodnej skupščini govoriti ali ne. Želeti bi bilo pač francoskim poslancem malo več politične pameti.

Dopisi.

Iz Brežic 21. jan. [Izv. dop.] Namenil sem se bil že starega leta prorokovati, da bode naše „konstitucionalno društvo“ pokopano še pred pepelnično sredo; ali ker že Vaš „sistemizirani prorok“ nema sreče, sem se tudi jaz bal jo zagaziti tam, kjer čestokrat obrvni migljaj pravcatega prostaka zmaga doslednega (?) gradu graduiranega učenjaka, posebno če se popné do učiteljske stolice ter razlaga obrtnikom in rokodelcem vsake vrste, kako je nastala zemlja „po svojem lastnem premišljevanji“. Brežki „constitutioneller Verein“ je tedaj izginol iz ustavovernega sveta.

In glej! že prihodnji dan, v nedeljo 19. jan. so nam tukajšni gledališki diletantje pripravili zelo veseli večer predstavlja igró „ravni pot najboljši pot“. Občinstva je bilo toliko, kakor nikdar poprej, čeravno moram naše Pišečane in Krčane nekoliko pograjati, da se te veselice nijso udeležili; tudi najhujši nemčurji, ki sicer nijso navajeni osebe ločiti od stvari, so ploskali slovenskim igralcem, med katerimi ste se najbolj odlikovale gospodičini Tomic in Zechner. Med moškimi pa gre največa hvala g. stotniku Poekhu za njegov nedosegljivi trud. Tudi drugi gospodje so dobro igrali in moramo vsem prav hvaležni biti, da so enkrat toliko poguma našli, tudi v „nemških“ Brežicah slovenske igre predstavljati! Obiskovanje in ploskanje vsega občinstva jim naj bode porok, da želimo še večkrat domačih predstav in veseli me, da je celo g. župan obljubil prihodnjo slovensko predstavo s svojimi močmi poveljčavati. Le tako naprej in kmalu bomo vsi borili se edini pod barjakom „vse za svobodo, omiko in napredek“!

Iz Trsta, 23. jan. [Izv. dop.] (Tržaški zbor in Slovenci. — Možato držanje poslanca Nabergoja in slovenski odpadniki.) Pred nekaj časom sem poročeval „Sl. Narodu“ čin lahona Rojanskega učitelja Borina, ka je tihotuhno v zvezi z županom Ferlugom podpise za 3. laški razred nabiral. Denes hočem poročati o izidu tega narodnega izdajstva. — V mestni seji 17. t. m. je med drugimi predlogi prišel tudi ta, zarad 3. razreda z laškim jezikom na vrsto. Prav radi so Slovence-žrni Lahi ta predlog, ki našo narodnost pomaga tretji, privolili in dekretirali so laški učni jezik, akoravno je nekdo (učitelj Troha?) iz Občine v pošteno „Sočo“ vtihotapil dopis, da se mora „čakati“ in videti kaj bo magistrat dekretiral. Nij bilo treba dolgo čakati, kajti podkupljeni učitelji so zadovoljni zdaj. Po mnogih olepšavanjih predloga od strani šolskega referenta, vzdigne se mnogo spoštovani in žalibog edini boritelj za slovenski narod v tržaškem zboru, gospod Nabergoj, ter dokazuje da je potrebno v Rojanu tretjega razreda a ne italijanskega temuč slovenskega, učenja na podlagi materinskega jezika. On

pravi, naj bi se po 2 uri na teden italijanski jezik predaval, nikakor pa se ne more zahtevati, da ker sta prva dva razreda slovenska, da bi se v tretjem podučevalo v italijanskem jeziku. Omeni, da je to največja neumnost, ki se more misliti. G. Nabergoj pravi: jaz poznam okolico; okoličani nijso nasprotniki tega, da se njih sinovi tudi v laščini urijo, oni še to hočejo. A to hočejo le na podlagi domačega materinskega jezika. Popolnem se strinjam s tem, da se napravi 3. razred, a slovenski. To sklenivši, bomo se izkazali pravični Slovence in bomo zadovoljili tudi onim, kateri želé svoje sinove v laščini podučiti. Nadejam se, govori nadalje, da ne bode zbor zapustil pravega pota, in se ne ustavljal zdravemu principu, kateri nij samo v naši krajini ampak pod celim cesarstvom potreben, in tudi po celi Evropi; ako ne delamo pravično, kopljemo v vodo luknjo.

Nadlišek pak predlaga, naj se napravi 3. razred z paralelnim slovenskim in italijanskim jezikom.

Potem se zahteva, naj se bere prošnja, katera je tako po sleparsko bila izklovana, in v kateri so taki podpisani, ka nemajo niti glasovati pravice niti ne otrok v šolah.

„Poslanca“ Črneti zet Šklemba, kateri nij za las bolje od Črneti, prebere prošnjo in tudi podpise. G. Nabergoj slišavši prošnje, pobija možato Sklemba ter dokazuje, da podpisi so bili na beli papir ulovljeni, da jih dosti nij znalo za koga so se podpisali, in zakaj so jih drugi: kakor župan in neka okoličanka po sili podpisovali. Veliko od podpisanih pa je mislilo, da se za 3. razred s slovenskim učnim jezikom podpisuje, in oni so tudi po časnikih protestirali proti takemu početju, oznanovaje da so bili zapeljani. Nabergoj protestira in predlaga, naj na dnevni red preide, a ne da bi se tako proti postavi delalo. Ravnopravnost se povsodi poudarja in spoštuje; in kar je enemu prav, mora biti tudi drugemu ljubo in dobro.

Ultra-lahon Pičiola strastno napada g. Nabergoja in mu pravi, da že dolgo časa on, Nabergoj, neti in hrani boj proti Trstu in magistratu, da on ne dela opozicije toliko za svoje volilce, temuč za ljudi iz druge zemlje, katera nij Tržaška. Tu je hotel reči, da je Nabergoj podpihovan morda od drugih Slovencev, ker mu je na dalje tudi očital, da on ne hodi po pravi cesti v Trst, temuč da hodi po oni, ki drži v Ljubljano. A pozabil je zagriznjeni lahon, da on in njegova druhal škili v Italijo, ne v Avstrijo. G. Nabergoj je od predsednika terjal, da mora predgovornik one besede nazaj vzeti, s katerimi se njegov patrijotizem žali, zraven pa preiskovanje podpisov oddane prošnje. — To da Črnetov zet Sklemba, od Slovencev voljeni drugi izdajica Černe, ugovarja, da podpisi so pravi in da naj se laška šola privoli. Dalje ta Črne klobasa, da nij videl v nobenem laškem časniku protestov, da je morda samo od kakega „prenapeteža“ iz okolice kak slovenski Ljubljanski časnik prinesel kaj o tem. A to je pisal domač sovražnik, in ne pravi Tržačan, kajti pravi Tržačan gleda le na domačo reč in ne čez svoje meje. Sklemba poudarja nadalje, da so že zavoljo tega podpisi pravični, ker je podpisan tudi nekdanji svetovalec Primožič, ki vse zupanje v Rojanu uživa (kakor Dežman med

Kranjci. Pis.) — Iz tega je razvideti, kako hočejo od padniki in lahoni naš narod na Jadranski obali uničevati in kakšen boj bijemo proti laškim naskokom. — Rojanski župan Ferluga je pred sejo šel k vsem nasprotnim italijanskim poslancem, ter je naznanjal, da bo Nabrgoj proti govoril, in prosil je, naj ga pobijajo, da potem laško šolo v Rojanu dobomo. G. Cegnar, vi slovenski pesnik, vi voljeni naš poslanec, kje ste pa bili vi, zakaj ste molčali, ali ste morda pozabili svojo glavo k seji vzeti? morda ste jo v drugem klobuku doma pozabili in pustili?

s. Iz Gradca, 23. jan. [Izv. dop.] Slovani si žalibog moramo slabost priznavati, da se prav hitro, včasih brez dovoljnega pomisleka, za kakovo reč vnamemo, da pa le redko pokažemo ovo vstrajnost, koja je neobhodno potrebna, če se hoče reč tudi izvesti. Tako smo že tudi često prepričani bili, ka ona krasna ideja, katera se je veselila „Vendijskega“ večera pred dvema mesecema v nekaterih mladih in gorkih srcih vnela, ne bi bila poguala plamena, boj se, da je bila morebiti preveč „cum cordis hilaritate ex vini dulcis poculis exorta“ v zvezi — ideja slovanskega društva dijakov visokih škol v Gradci, bavečega se posebno s slovansko literaturo. A zdaj smo se prevarili, hvala majki Slavi, v veliko nam radost, kajti včeraj so zborovali tukajšni vseučiliščniki in Vendijski v gostilnici kod „alter Igel“ prvokrat o tej stvari, koje zborovanje nam je ustanovljenje društva zagotovilo.

G. Danilo je posvetovanje pričel, v lepem govoru poudarjaje potrebo društva, katero bi si v svojo največjo svrhu naložilo, širiti mej na graških visokih školah učečo se odraslo mladino idejo vseslovansko, katera bi pozneje po mladini tudi v narodovo maso prodirala, na vso silo pobijati one separatistične nazore, ka vsaka vejica slovanskega debla naj ostane za se, in le za se, ter dejansko kazati našim narodnim nasprotnikom njihove iluzije, mislečim, ka Slovanom ne bode nikoli zasvitala Grmanom že lepo svetloča zora zjedinjenja, vsaj literarnega.

Kot drugi je govoril g. Hubad, tudi temeljito kazaje, ka so Nemci še le po zjedinjenji postali za celo Evropo oni mogočni faktor, s kojim se bosta v prihodnje razkosani slovanski in romanski element morala boriti na život in smrt, slikaje, kako se je nemško zjedinjenje izcimilo, razcvitalo, dozorilo, in zagotavlja, da isto tako more in mora se pričeti tudi pri Slovanih delati.

Kot tretji je poročal tehnik g. Weiss zaključek trojice Vendijskega odbora o vprašanji, je li bi Vendijska račila spremeniti svoje statute, tako, da bi ugajali društvu vseslovanskega značaja, ali pa se celoma z novim združiti, — ka je „Vendijska“ kot taka na tehničnici kot zaštitnica slovanskega življa proti nemškemu neobhodno potrebna, a da se hoče z že konstituiranim odborom novega društva pomeniti, kako bi obe društvi s sličnimi nameni mogli najvsepešneje delovati.

Končno je nad 80 osob broječi zbor, ki se je v resnici v bratinski zlogi vršil ter plodonosno delovanje bodočega društva kazal, pooblastil gg. Danilo, Hubada in Gjorgjeviča izdelati statute, katere se hočejo v prihodnjem zboru pretresavati in primerno uredjeni sprejeti. Živela zlata zloga!

Iz Pešte 23. jan. [Izv. dop.] Klub

hrvatskih zastopnikov našega drž. zbora je one zastopnike iz Hrvatske, ki še niso v Pešto prišli bili, nagloma, telegrafičnim pōtem v Pešto poklical. Po tem bi se dalo soditi, da se glede hrvatskega vprašanja kaj odločnega pričakuje. — Živkovič je že večkrat v klubu Deakove stranke o hrvatskim vprašanji govoriti hotel, vsakokrat so bile druge stvari v razpravi, in tako je moral svoj govor od sednice na sednico prelagati, in še do danes nij mogel na red priti. Karor se čuje, bode Deakov klub zavoljo hrvatskega vprašanja posebno „ad hoc“ sednico imel. Sedanji vladni provizorij na Hrvatskem bode brž ko ne še tako dolgo nespremenjen ostal, dok se v razpravah med obema regnikolarnima deputacijama ali soglasje doseže, ali pa, dok se razprave popolnem ne razbije. Hrvatski magjaroni špekulirajo na posledni slučaj, in v pričakovanji tega se že sedaj Rauch in Julio Jelačić za bansko stolico potegujeta. Brž ko ne bode njun trud zastonj. Sinkovičjada smatra se pri nas že kot zvršen predmet, ki se ima „ad acta“ položiti.

V našem državnem zboru razpravlja se proračun za leto 1873. Finaneminister Kerkapoly prizadeval se je v govoru, s katerim je proračun na mizo drž. zbora položil, dokazati, da naše finančno stanje vendar nij tako nepovoljno, kakor se sploh o njem sodi. Takoj po „ausgleihu“ leta 1867. gospodarilo se je res slabo, kar pri takih prevodih iz enega v drugi državni sistem nij skoro drugače mogoče. Pozneje izvele so se drage investitucije, zlasti razne železniške proge. Kapital, ki je v njih vložen, bode stoprv poznejšemu zarodu [obresti] nosil. V enakem smislu je govoril tudi Gorove. Levičnjak Helfy je pa rekel, naj se celi proračun zavže. On vidi rano naših financij zlasti v trošku, ki ga naša kraljevina za skupne avstro-ogerske dežele plačevati mora, in za voljo tega predlaga, da naj se ta trošek odpravi in da naj se spet stare upravne institucije uvedejo. Lonyay je v Deakovem klubu predlagal, naj se celi deficit iz proračunskega ordinarija prenese v ekstraordinarij, kajti samo na ta način bi deficit izginil. Ta predlog je ravno kakor nemški pregovor: perikozuh pa ga ne moči. Temu pompozno napovedanemu Lonyayjevemu predlogu denes vsi naši financijeri osla kažejo, in s pravico. V drž. zboru se pa Lonyay, ki je bil kot tretji govornik vpisan, nij upal svoj klubni predlog zagovarjati, ter se, ko je red govoriti na njega prišel, kot govornik izbrisati dal in iz sednice odšel. Deak opazuje Lonyaya na vsakem njegovih korakov, kajti on ga ima na opravičenej sumnji, da mu hoče seme razdora v njegovo stranko zapleviti. Do sedaj zapisalo se je 46 govornikov za proračunsko debato.

Domače stvari.

— (Za deželnega inženérja) je kranjski deželni odbor v seji 24. januarja imenoval g. Franceta Vičeljna, dosedanjega mestnega inženirja v Ljubljani.

— † (Umrli) je dne 24. t. m. izvrsten in v narodnih krogih obče priljubljen narodnjak gospod Alojzij Perenič, bivši župan Planinski. Rajni se je vseskozi odlikoval kot iskren Slovenec, zlasti je imel hude borbe s Planinskim hetmanom gosp. Ogrincem. Pljučna

bolezen je storila prezgodaj konec njegovemu življenju. Priporoča se blazemu spominu sorojakov.

— (Slavjansko pevsko društvo višjih škol v Gradci) napravi 30. jan. v Japel-novi dvorani „tihi večer“ s sledečim programom: 1. „Popotnik“, zbor — Nedvčd. 2. Četverspev. 3. „Lovački zbor“ — Škraup. 4. „L' Infelice“, samospev — Bellini. 5. „Prva doba Srbije“, zbor — Dav. Jenko. 6. „Namoru“, zbor — Dav. Jenko. 7. „Odvietniki“, trispev — Schubert. 8. „Molitev“, zbor — Dr. Ipavic. 9. „ABC“, komični zbor — Zöllner. 10. „Pesem lovčeva“, zbor — Nedvčd. 11. „V lastenci“, češki zbor. — Povabljeni so vsi prijatelji slavjanskega petja k temu „tistem večeru“. Vstopnina za neude: družine 1 gld., posamezne osebe 50 kr. Dijaki plačajo 30 kr. Začetek ob 8. zvečer.

— (Iz Gradca) nam piše prijatelj Hrvat, da je eden naših dopisnikov z dopisom v št. 11. „Slov. Nar.“ prenašlo in krivo obsojil hrvatsko društvo „Danico“, da je „starčevičjanska“, ker je velika večina članov tega društva narodna. S tem oni dopis izpravlja, prosimo dopisnike, da pazijo vedno na to, da nam samo istino poročajo ter na to, da dopis narodno ne škoduje. Samo na škodo bi namreč bilo, ako bi se, če tudi le malo, narejala mrznja med narodnimi Hrvati in Slovenci. Oni, ki so preveliki vseslovani, naj pomislijo, da smo žalibog tudi navezani zdaj vsak na sebe in svojo domačo borbo, da je torej naravno ako se poleg občnih društev snujejo tudi posebna. Svojim mladim prijateljem pa priporočamo hladen premislek poleg toplega rodoljubja. Tout comprendre tout pardonner.

— (Iz Istre) se piše „Naši Slogi“, da su na više mjestih naši rodoljubi najviše sami krivi, što naš tamo narod nije još našao u školi i občini do onih pravicah, koje ga idu po zakon. Jer puk da je još neokretan, a oni, koji malo dalje vide, pak bi ga mogli poučiti i pomoći mu, da su il nemarni, il strašljivi. Naš im dopisnik veli, da je nemar i nehajstvo nedostojno svjestna i budna čovjeka, a strah i bojazan prava ludost; jer da čega se mogu i koga bojati, kad nisu krivi ni Bogu ni ljudem, a s druge strane na temelju zakona brane što je pošteno i pravo. Ovo su misli jednoga kmeta!

— (Trgovsko bolniško društvo) ima, kakor čujemo, 2. febr. svoj letošnji občni zbor. Premoženje tega zavoda je narastlo na čez 29.000 gld., in število udov je nad 350. Letos odstopi tudi dosedanji opravilni odbor, v katerem sedé gg. Dreo, Treu itd. Samovlastno postopanje teh gospodov pa društvnikom nij nikakor po volji, in posebno naj se pripravlja narodna ogromna večina, da pri letošnji volitvi (za tri leta) prodró njeni kandidati.

Razne vesti.

* (V Varaždinu) nameravajo novo gledališče zidati in se je v ta namen delniško društvo ustanovilo s kapitalom 72,800 for. Poroštvo za 5% obresti in za amortiziranje kapitala je prevzel mestni zastop, kateri je še po vrhu 80.000 for. iz mestne kase dati sklenil, da bode tudi notranja uprava gledališča elegantna.

* (Sir Lytton Bulwer), znani angleški romanopisec, je te dni na svojem posestvu Knebworth umrl.

Umrli v Ljubljani

od 21. do 23. januarja 1873.

Jož. Klaček, služabnik, 78 l., na sušici. — Ant. Strus, 20 dnij, na božjasti. — Marija Milic, vdova, 76 l., na raztapljenji krvi. — Jak. Anžič, 63 l., na vodenici. — Jan. Petrič, 45 l., na legarji. — Gašp. Čufer, 36 l., na raku v želodci. — Jozefa Fradinek, vdova, 73 l., na plućnem mertudu.

Tujci.

21. januarja.

Pri **Elefantu**: Gavani iz Trsta. — Gorup iz Trsta. — Blau iz Kaniže. — gospa Tauchman iz Maribora. — Sern iz Zagorja. — Freiburger iz Sv. Križa. — Dolenc iz Loke. — Haucinik iz Dunaja. — Rinšner iz Dunaja. — Kodelli iz Pulja. — Kodelli iz Pulja.

Pri **Maliču**: Ramor iz Kočevja. — Ott iz Dunaja. — Neuman iz Dunaja. — Gutmann iz Trsta.

Tržne cene

v Ljubljani 25. jan. t. l.

Pšenica 6 gl. — kr.; — rež 3 gl. 90 kr.; — ječmen 2 gl. 90 kr.; — oves 1 gl. 80 kr.; — ajda 3 gl. — kr.; — prosó 3 gl. 10 kr.; — koroza 3 gl. — kr.; — krompir 1 gl. 80 kr.; — fižol 4 gl. 95 kr.; — masla funt — gl. 54 kr.; — mast — gl. 40 kr.; — špeh frišen — gl. 29 kr.; — špeh pvojen — gl. 42 kr.; — jajce po 2 kr.; — mleka bokal 10 kr.; — govedine funt 24 kr.; — teletine funt 29 kr.; — svinjsko meso, funt 26 kr.; — sena cent 1 gl. 40 kr.; — slame cent — gl. 95 kr.; — drva trda 6 gl. 80 kr.; — mehka 5 gld. — kr.

Dunajska borsa 25. januarja.

Enotni drž. dolg v bankovcih	67 gld. 15	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	71	50
1860 drž. posojilo	103	75
London	109	30
Kreditne akcije	332	25
Akcije narodne banke	966	—

Napol.	8	59
C. k. cekini	—	—
Srebro	107	40

Ženitna ponudba.

Trgovec, v moških letih, v nekem mičnem mestu na spodnjem Štajerskem, se, zavoljo pomanjkanja znanja z deklico 18 do 25 let staro, katera je dobro po domače odgojena in omikana, in se s premoženjem kakih 3000—4000 gold. izpričati more, želi takoj oženiti. (28—2)

Povoljne ponudbe s pridjano sliko (fotografijo) naj se administraciji „Sl. Naroda“ pod črkami: **F. F. „Sree in duh“** najdalje do **10. februarja t. l.** pošljejo. Največja zamolčljivost se zagotavlja.

Plučna sušica je ozdravljiva!

dokazano v knjigi, katera je ravnokar v 8. natisu na dan prišla in katerej uže **mnogotisoč novospomlad življenja** zahvaljuje. Način lečenja je vsakterniku razumljivo opisan od M. Auerbach-a. **Zdravljenje je prosto, stroški mali, povsod rabljivo, vseh radikalni.** Dobiva se na pošiljatev 1 tolarja 5 sreb. grošev = 2 gl. — frank. 40 Cts. od (247—13)

J. V. Albert-u

München, Maximiliansstr. Nr. 37.

Stanovanje zastonj.

Ena soba in kuhinja, in 50 gld. na leto se ponuja rokodelcu brez otrok, da po Šentjurjevem prevzame mesto hišnika ter oskrbljuje domača opravila.

Natančneje se poizve v (27—2) **administ. „Sl. Naroda.“**

Zobni zdravnik.

Ker nijsem v stanu zadostivati vsestranske želji, mojo zobje-zdravno prakso v Mariboru izvrševati, bode takoj moj pomočnik gospod Med. Chir. Dr. zobni zdravnik **Podpetschnigg**, kateri je svojo izurjenost pri meni dosegel, mene tam zastopal. S prošnjo, taistemu Vaše cenjeno zaupanje nakloniti, se podpiše

z vsem spoštovanjem

L. Hansz (30—2)

c. k. deželno-sodnijski zobni zdravnik.

Od ponedeljka 17. t. m. počenši, vsakdan od 9. — 5. ure v gostilnici „Zur Traube“ v graškem predmestju — Ordinacija.

En trgovsk učenc za mojo manufakturno, specarijsko in galanterijsko štacuno v Ribnici se precej sprejme.

Ljubljana 20. jan. 1873.

(24—3) **Hugo Turk.**

Prva občna zavarovalna banka „SLOVENIJA“

v Ljubljani

je v tekočem mescu razširila svoje delovanje, uvela je namreč zavarovanje na človeško življenje v yseh primerah tega zayaroyalnega oddelka.

Zavaruje se po naslednjih važnejih pododdelkih:

- zavarovanje na smrt**, n. pr.: Človek star 30 let, zavaruje 1000 gld., ki se izplačajo po njegovej smrti. V ta namen plačuje 23 gld. na leto, 5 gld. 75 kr. na četrt leta ali 1 gld. 92 kr. na mesec;
- zavarovanje pogrebnih stroškov**, n. pr.: Človek star 50 let hoče zavarovati 80 gl. za poravnanje svojih pogrebnih stroškov. V ta namen plača enkrat za vselej 44 gld. 48 kr. ali pa 4 gld. 14 kr. na leto;
- vzajemno zavarovanje**, n. pr.: Dva zakonska, on star 32, ona 22 let, zavarujeta 1000 gl., ki se izplačujejo, kedar koli eden izmed njih umrje. Tedaj plačujeta 35 gl. na leto;
- zavarovanje dote**, n. pr.: Oče plačuje za svojega 2letnega otroka vsaki mesec 12 gold. 87 kr. Ko je otrok polnoleten, mu izplača banka 5000 gld.
- zavarovanje dohodkov**, n. pr.: Uradnik 30 let star si prihrani vsako leto 70 gl. 80 kr. in jih plača banki. Ko je star 60 let, mu daje banka vsako leto 600 gld. pokojnine ali penzije;
- podedoyalna društva ali asocijacija**, n. pr.: Nekdo se vpiše v 15letno društvo in plača 20 gld. na leto. Čez 15 let dobi svoje podvojene vloge, vrh tega pa podeduja po vseh umrlih sodružnikih primeren delež, da se tako njegove vloge tudi za trikrat pomnožiti utegnejo. Naj krajše društvo je na 12, naj daljše na 24 let, naj manjša letna vloga pa 10 gld. —

Važnost zavarovanja človeškega življenja je že obče pripoznana, ker je to zavarovanje naj boljše sredstvo proti materijalnemu nasledkom smrti in gotova podlaga za bodočnost družine.

Naj tedaj vsakdo, komur so okoliščine ugodne in mu je blagor družine na srci, porabi priliko in so udeleži zavarovanja na življenje.

Natančnejša poročila in dotični tarifi se dobivajo pri **banki „Sloveniji“ v Ljubljani na glaynem trgu št. 10 v I nadstropji**, in pri vseh okrajnih zastopnikih.

V Ljubljani 22. januarja 1873.

(29)

„Prva občna zavarovalna banka SLOVENIJA“
v Ljubljani.